

het
privacy
abc

Beste leerkracht

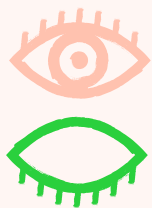
Een bericht of foto delen op sociale media, een klantenkaart in een winkel, een online formulier invullen of deelnemen aan een wedstrijd, gebeurt dagdagelijks door iedereen! Je laat zo heel wat 'sporen' of persoonsgegevens na: je naam, je adres, je telefoonnummer ... Veel mensen liggen daar niet wakker van.

Daarom is het belangrijk om in de klas te werken aan het privacybewustzijn van leerlingen door hen de principes van de nieuwe Europese privacywet, de GDPR (General Data Protection Regulation), of in het Nederlands de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming), te onderwijzen. Deze Mediawegwijzer dient als leidraad en geeft uitleg over deze nieuwe privacywet en bevat handvatten en stappenplannen.

Dit magazine kwam tot stand in samenwerking met de Gegevensbeschermingsautoriteit

Veel leesplezier!

Mediawijs, Vlaams Kenniscentrum Digitale en Mediawijsheid

Wist je dat ...

dit niet de enige
Mediawegwijzer is?
Neem zeker een kijkje
in onze Mediawegwijzers
over beeldgeletterdheid,
cyberpesten, gamen, sexting,
reclame en sociale media.

6

Privacywet!
Privacywat?

8

AVG, wat
en wanneer?

.....

10

Vragen
staat vrij

~~~~~

12

Jongeren
en privacy

14

Privacy
geschonden?

_____

22

AVG@school
7 stappen

.....

26

DIY
lespakketten

~~~~~

28

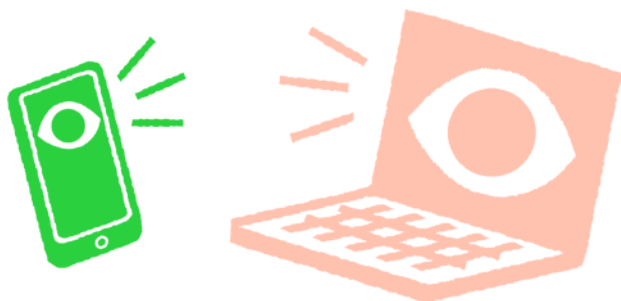
Interessante
websites

29

Mediawijze
wegwijzers

Privacywet! *privacywat?*

Interview met Dr. Rob Heyman, privacyonderzoeker imec-SMIT-VUB

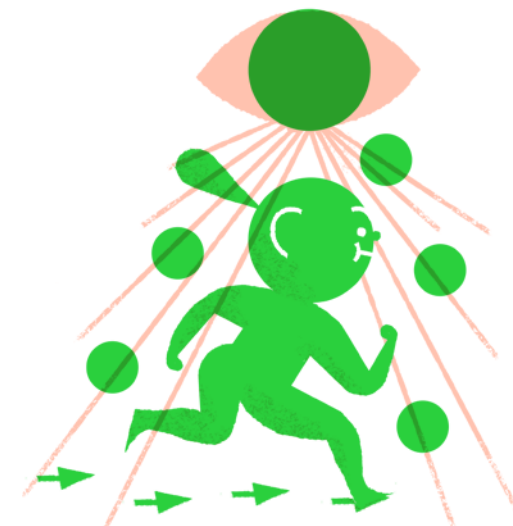
6

Wat is privacy? Deze vraag is volgens academici nog steeds niet opgelost. Privacy heeft te maken met onze nood om gegevens en informatie over onszelf te controleren. Privacy is pas een probleem wanneer anderen informatie over onszelf verstrekken, vinden, verkopen ... waarvan we niet op de hoogte zijn. Dit geeft ons een gevoel van onmacht, waarover we terug controle willen. Het recht op privacy voorziet ons van regels om die controle terug te winnen.

Wat zijn voor- en nadelen van het vrijgeven van persoonsgegevens? Sinds 15 jaar kan iedereen via sociale media makkelijk anderen bereiken. Dat is een duidelijk voordeel. Maar de meeste van die 'gratis' media hebben een verdienmodel dat gebaseerd is op het gebruik van persoonsgegevens. Dat kan een nadeel zijn als het niet mogelijk is om je rechten af te dwingen. Verder delen we zoveel informatie dat het bijna niet meer te overzien valt met wie we wat delen. Ook is het veel eenvoudiger om gegevens te

delen dan ze te verwijderen. Kortom, het is moeilijk om nog voor 100% controle te hebben over je gegevens. Dit geeft mensen het gevoel dat sociale media, het internet – en wie weet binnenkort ook smart cities – allemaal plaatsen zijn waar je geen privacy (meer) hebt. Wat niet wil zeggen dat we dit zomaar moeten aanvaarden! We hebben nog steeds een recht op privacy.

Is de nieuwe privacywet een voor- of achteruitgang? Als de Europese Unie en onze Gegevensbeschermingsautoriteit erin slagen om de nieuwe regels en boetes effectief af te dwingen, dan gaan we er allemaal beter van worden. Maar de regels kunnen ook zo ambitieus en complex zijn dat niemand ze kan toepassen. Als dat gebeurt, dan hebben we een vals gevoel van veiligheid gekregen, maar is er niets veranderd. Het is dus heel spannend om te zien of we voor- of achteruit zullen gaan de komende jaren.

7

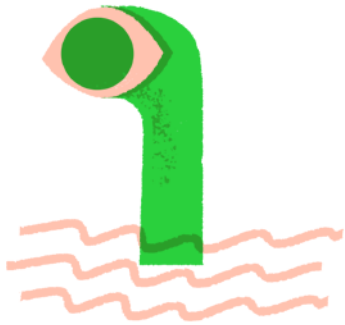
Privacy gaat over de handelingsvrijheid om zelf te bepalen wat je aan wie laat zien.

De context bepaalt welke informatie je al dan niet wil delen. Met je vrienden deel je misschien andere dingen dan met je collega's of werkgever.

Sommigen vinden het trouwens niet erg om met iedereen alles te delen. Dit hangt dus sterk van persoon tot persoon af.

Hoe je naar privacy kijkt, kan door de jaren heen nog wijzigen.

Bron: (W)onderwijze Media – Laure Van Hoecke

AVG wat en wanneer?

De nieuwe privacywet of de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is van toepassing wanneer persoonsgegevens verwerkt worden. Iedereen die persoonsgegevens verwerkt, moet voldoen aan de nieuwe spelregels, maatregelen en voorschriften. Met wie je persoonsgegevens deelt en op welke manier dit gebeurt doet er niet toe. Online of offline, het maakt niet uit. Overal gelden dezelfde regels, van lokale organisaties en scholen tot online giganten zoals Google en Facebook.

Persoonsgegevens? Alle vormen van informatie, om een persoon te identificeren. Dit wilt zeggen dat je deze persoon uit een menigte kan plukken, zonder daarvoor een grote inspanning te moeten leveren.

Wist je dat? Gegevens die een waardering geven over een persoon, zoals een IQ-cijfer of een profiel, ook persoonsgegevens zijn? Alsook gegevens over je vrienden en hobby's.

Voorbeelden van persoonsgegevens: naam, pasfoto, adres, geboortedatum, telefoonnummer (privé, werk), geheime codes (toegangscode, wachtwoord, ...), bankrekeningnummer, rijksregisternummer, e-mailadres(sen), vingerafdruk, IP-adres, IQ-cijfer en links naar je accounts op sociale media.

Verwerken? Het vastleggen, bewaren, gebruiken, ordenen, verzamelen, samenbrengen, linken, opvragen, raadplegen, bijwerken, publiceren, wijzigen, delen, doorzenden, verspreiden, ter beschikking stellen, afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens. De wet maakt ook een onderscheid tussen gewone en 'bijzondere persoonsgegevens'. Bijzondere gegevens gaan nog een stapje verder en zijn zo gevoelig, dat de verwerking ervan iemands privacy ernstig kan schaden. Zulke gegevens mag je dus alleen onder heel strenge voorwaarden verzamelen en verwerken. Voorbeelden van bijzondere persoonsgegevens: ras, godsdienst, gezondheid, strafrechtelijk verleden of seksualiteit, lidmaatschappen of burgerservicenummer (BSN).

Waarom een (nieuwe) wet? De nieuwe privacywet is de opvolger van de Europese Databeschermingsrichtlijn uit 1995 en heeft enkele bestaande regels verstrengt:

- harmonisatie van de nationale privacywetgevingen binnen Europa;
- aanpassing aan de huidige digitale realiteit;
- meer controle voor de burgers;
- meer verantwoordelijkheid en transparantie bij organisaties en bedrijven;
- meer bevoegdheden aan de (Europese) privacytoezichthouders.

Anderen mogen jouw persoonsgegevens pas verwerken als je daar een rechtmatige grondslag voor hebt.

AVG in een notendop

Bekijk dit filmpje :

[www.ikbeslis.be/
jongeren/AVG](http://www.ikbeslis.be/jongeren/AVG)

DIT KAN ZO ZIJN BIJ

Een overeenkomst

vb. de koop/verkoop van een huis om uitvoering te geven aan het contract

Wet, decreet of ordonnantie

vb. de foto op je identiteitskaart en/of rijbewijs om je te kunnen herkennen

Vitaal belang van betrokkene

vb. het delen van je bloedgroep aan de dokter vlak voor een operatie

Taak van openbaar belang

vb. de bodyscan op de luchthaven voor ieders veiligheid

! De verwerker moet altijd duidelijk aangeven van wie hij of zij de gegevens gebruikt en waarom ze deze informatie willen. Zo kan je als individu zelf beslissen of je dit wil of niet! Wordt het niet duidelijk uitgelegd? Of is het onbegrijpbaar? Vraag dan meer informatie of geef gewoon geen toestemming !

Vragen staat vrij

Je mag aan de verwerker van je persoonsgegevens altijd vragen om:

10

je gegevens in te kijken.

Wil je weten wat iemand allemaal over jou bijhoudt? Dan vraag je dat toch gewoon! Het bedrijf of de organisatie is verplicht je dit te tonen.

je gegevens aan te passen waar nodig.

Verzamelt er iemand foutieve informatie over jou? Dan kan je vragen dat ze die gegevens verbeteren of zelfs wissen. Simpelweg door het bedrijf of de organisatie te contacteren via telefoon, mail of chat.

vergeten te worden.

Soms deel je dingen waar je achteraf spijt van hebt. Nu kan je vragen om onjuiste of oude gegevens te laten wissen. Neem hiervoor contact op met de eigenaar van de website!

je gegevens over te brengen naar andere sites/apps.

Je groeit op, je voorkeuren veranderen en de apps die je gebruikt veranderen mee. Maar, deleten doe je niet. Want je verliest dan al je foto's of berichtjes. Dankzij de nieuwe privacywet neem je die gegevens voortaan met je mee. Dit geldt voor apps, sociale media, leveranciers, streaming diensten ... Kortom, vanaf nu groeien je kanalen met je mee en draag je je gegevensgeschiedenis vlotjes over.

je gegevens extra te beveiligen.

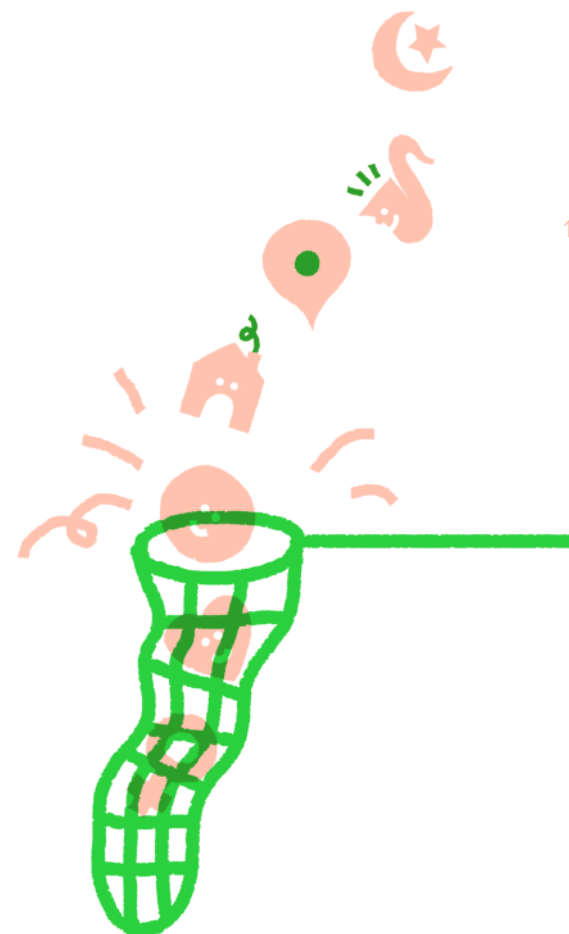
Wie je gegevens verzamelt, moet natuurlijk rekening houden met je privacy. Dus verplicht de nieuwe privacywet hen om je gegevens streng te beveiligen.

Bron: www.ikbeslis.be, een website vol tips & tricks over hoe je je privacy (nog) beter kan beschermen voor jongeren, ouders en leerkrachten.

Hoe beveilig je gegevens? Enkele tips:

- **Gebruik pseudoniemen.** Een forum laat je een nickname kiezen om je echte naam te beschermen. Bv. "Tarzan123"
- **Pas de privacyinstellingen aan.** Deze staan bijvoorbeeld automatisch aangevinkt op het zo weinig mogelijk delen van gegevens.
- **Vul enkel de informatie in die echt nodig is** om een app te gebruiken. Apps vragen soms meer informatie van jou dan wat echt nodig is: de NMBS app hoeft je geboortedatum niet te kennen om te zien wanneer je trein vertrekt.

! Je gegevens mogen dus niet gebruikt worden voor andere doeleinden dan waarvoor je toestemming gaf. Bijvoorbeeld: (de ouders van) een leerling geeft de school toestemming om een foto van de leerling op de cover van de schoolkrant te plaatsen. Leuk! Maar, dan mag je die foto niet zomaar gebruiken voor een brochure. Want, daarvoor is er geen toestemming gegeven.

11

Wist je dat ...

71% van de jongeren niet zomaar een vriendschapsverzoek accepteert?

59% privacyinstellingen aanpast?

slechts de helft van de jongeren concrete acties of privacystrategieën onderneemt?*

55% untaggen foto's die in hun ogen ongeschikt zijn

54% maken hun profiel enkel zichtbaar voor vrienden

54% delen gevoelige informatie via privéberichten

35% zelf toestemming wil geven wanneer iemand hen tagt in een foto?

29% maakt afspraken met hun vrienden over wat er online gedeeld wordt *

20% overlegt over de gepaste privacyinstellingen *

66% geeft aan niets te delen over anderen als ze dat niet willen

54% ooit al eens slachtoffer of omstaander was van een privacyinbreuk op sociale media?***

30% gênante of dronken foto's deelt

22% openlijk ruzie maakt

14% te vroeg relatiebreken deelt

48% soms vreest dat zijn of haar online informatie misbruikt wordt?***

Heel wat jongeren zijn bezorgd over hun online informatie. Toch heerst er geen fatalistisch gevoel onder de jongeren. Slechts 25% stelt dat je als individu maar weinig controle kan uitoefenen over je privacy.

* Meisjes scoren hoger dan jongens.

** Jongens zijn minder slachtoffer of omstaander dan meisjes.
Hoe ouder hoe groter de kans om slachtoffer of omstaander te zijn.

*** Meisjes meer bezorgd dan jongens.

Bron: Apestaartjaren 7, kwantitatief onderzoek (2018):
een tweejaarlijkse vragenlijst afgenomen bij 2681 jongeren
(Mediaraven, Mediawijs en IMEC-MICT-UGent)
Lees meer op www.apestaartjaren.be

Privacy en jongeren 3 tendenzen

Interview met Dr. Ralf De Wolf, privacyonderzoeker imec-MICT-UGent

Persoonlijk / interpersoonlijk privacymanagement

Persoonlijk privacy management peilt naar hoe de persoonlijke informatie zelf wordt gereguleerd. Jongeren lijken vooral voorzichtig te zijn in het accepteren van vriendschapsverzoeken. Andere persoonlijke privacystrategieën worden maar gemiddeld gebruikt; zoals het untaggen van foto's die niet geschikt zijn; ervoor zorgen dat alle vrienden het profiel op sociale media kunnen zien; en het gebruik van privéberichten als er over gevoelige informatie wordt gepraat. Interpersoonlijk privacymanagement peilt naar hoe er samen met anderen persoonlijke informatie wordt gereguleerd. Jongeren geven voornamelijk aan dat ze geen informatie delen over anderen als die dat niet willen. Discussiëren over informatie en algemene afspraken maken over wat wel of niet gedeeld kan worden, gebeurt heel wat minder. Wel moeten we in het achterhoofd houden dat er heel wat 'ongeschreven regels' bestaan tussen jongeren over wat wel en niet gedeeld kan worden. Heel wat zaken zijn dus routine en impliciet. De lage scores op de expliciete regels (zoals algemene afspraken maken en discussiëren over informatie) moeten dus met een korreltje zout worden genomen.

Privacy defaitisme: een fatalistisch gevoel? In een offline omgeving kan men simpelweg een deur sluiten of beginnen fluisteren wanneer er over gevoelige of private informatie wordt gepraat. In een online omgeving daarentegen blijft informa-

tie makkelijker plakken en is het veelal moeilijk of onmogelijk om te weten wie onze boodschap heeft gezien. Recent onderzoek bestudeert daarom het gevoel dat je als individu zelf maar weinig controle kan uitoefenen – ook wel aangeduid met de term *privacy defaitisme*. Toch heerst er onder de Vlaamse jongeren geen fatalistisch gevoel. Slechts één vierde van de jongeren stelt dat je als individu maar weinig controle kan uitoefenen over je privacy. En we hopen dat de AVG dit gevoel alleen nog maar versterkt.

De privacy paradox herbekeken. Over de jaren heen werd een 'privacy paradox' vastgesteld, waarbij jongeren stellen dat ze bezorgd zijn over hun online privacy (attitude), maar toch heel wat informatie delen met vrienden (gedrag). Volgens deze manier van denken is het delen van persoonlijke informatie hetzelfde als het opgeven van de eigen privacy. Maar dit hoeft niet zo te zijn: je kan én informatie delen én je privacy bewaren. Als we kijken naar het Apestaartjarenonderzoek merken we geen paradoxaal gedrag op bij jongeren. Zo bleek bijvoorbeeld dat jongeren die meer bezorgd zijn over hun privacy, meer privacystrategieën toepasten. Daarnaast zijn jongeren voorzichtiger bij het delen van gevoelige informatie (seksueel expliciete foto's). Wanneer jongeren tot slot het gevoel hebben weinig controle te hebben over hun online privacy, worden er in hun vriendengroep ook meer algemene afspraken gemaakt over wat wel en niet gedeeld kan worden.

Help!

Mijn privacy is geschonden

Wat kan je doen?

Gegevens wissen. 3 voorbeelden:

- Iemand heeft een foto van jou gepost op sociale media die je niet tof vindt. Je kan vragen om de foto te verwijderen.
- Iemand heeft iets over jou gepost op sociale media en wil dit niet verwijderen. Je kan contact opnemen met de ouders of de school.
- Iemand verspreidt een screenshot van een privé-bericht. Je kan die persoon vragen om het bericht te verwijderen.

Vraag uitleg

Als iemand je post dan nog niet wil verwijderen of een bedrijf, een app of een website schendt je privacy, dan kan je vragen aan de persoon of aan het bedrijf om extra uitleg, je gegevens in te kijken, je gegevens aan te passen of te verbeteren of ze zelfs volledig te verwijderen.

Gegevensbeschermingsautoriteit

Als dat allemaal niet helpt, kun je contact opnemen met de Gegevensbeschermingsautoriteit. Zij hebben de bevoegdheid om actie te ondernemen wanneer de privacywet niet geaccepteerd wordt. Ze zullen altijd eerst bemiddelen om tot een resultaat te komen.

Rechtbank

Ten slotte kan je ook nog een klacht indienen bij de rechtbank. In geval van sexting kan je ook altijd Child Focus of de politie contacteren. Meer weten over sexting? Lees onze mediawegwijzer Sexting@school.

Bron: www.ikbeslis.be, een website vol tips & tricks over hoe je jouw privacy (nog) beter kan beschermen voor jongeren, ouders en leerkrachten.

privacy abc

Het is belangrijk om stil te staan
bij je privacy en die van anderen.
Maar hoe doe je dat? Enkele tips

Gebruik verschillende wachtwoorden

Gebruik verschillende wachtwoorden of wachtzinnen voor
verschillende diensten. Kan je ze niet onthouden?
Gebruik trucjes of een paswoordenmanager.

Controleer af en toe je privacysettings

Wis je cookies en surfgeschiedenis

Surf incognito of privé

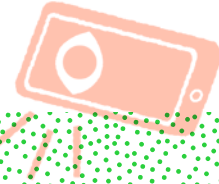
als je vertrouwelijke informatie wil opzoeken. Zo worden
cookies automatisch gewist als je het venster sluit.

Schakel apps en add-ons uit als je ze niet (meer) gebruikt

Installeer een privacy badger in je browser

Dit is een programma dat traceert welke cookies een website
plaatst bij een bezoek. Je kan per website aangeven of
bepaalde cookies bijgehouden mogen worden of niet.

meer info : mediawijs.be

“
De grootste uitdaging blijft
de omgang met de gegevens van
studenten, vooral van beoordelingen.
Hoe worden die gedeeld,
wie heeft daar toegang toe?”

”
Gegevensbeschermingsautoriteit

Nog geen 13 jaar?

Zijn kinderen jonger dan 13 jaar, dan moet een ouder of opvoeder toestemming geven en hen beschermen tegen privacyinbreuken. Toestemming geven kan verschillende vormen aannemen: het privacyreglement aanvaarden, cookies* aanvaarden, toestemmen om foto's van je kinderen op school te laten maken voor een promotieposter of toestemmen om jezelf of je kinderen te taggen. Leg aan het kind uit waarom je die toestemming al dan niet wil geven.

Heeft een minderjarig kind al voldoende inzicht en is het verantwoordelijk? Dan geven jullie best samen toestemming. Vanaf 13 jaar mag een kind in principe zelf beslissen of hij al dan niet toestemming geeft voor bepaalde dingen.

! De discussie over leeftijdsgrenzen is een beetje een valse discussie. Het werken aan mediawijsheid dient centraal te staan, en dat kan niet door kinderen en jongeren af te schermen van de digitale wereld. Om weerbaarheid te ontwikkelen moeten ze de kans krijgen om te experimenteren.

* Een cookie is een soort digitale post-it die heel wat informatie verzamelt wanneer je online surft. Deze informatie wordt later gebruikt om producten op maat aan te bieden.

Foto's nemen en publiceren? Eerst toestemming vragen!

Het nemen en verspreiden van foto's kan gezien worden als een vorm van gegevensverwerking. Volgens het portretrecht is het belangrijk om toestemming te vragen aan kinderen en hun ouders om foto's te mogen maken en verspreiden.

De toestemming krijgen om van iemand een foto of video te maken, betekent niet dat er ook toestemming is om deze beelden te publiceren of te verspreiden. Het ene staat los van het andere. Je moet dus twee keer toestemming vragen.

! Zorg er zeker voor dat je toestemming vraagt voor elke manier waarop je de foto of video achteraf wil verspreiden. Vraag je bijvoorbeeld toestemming om de foto te nemen en hem te mogen publiceren op de schoolwebsite, dan mag je diezelfde foto niet gebruiken in een schoolbrochure of op een poster voor de school. Hoe vraag je toestemming? Dit kan schriftelijk of mondeling. Maar het is altijd beter om dit schriftelijk te doen. Als school maak je een apart document met een 'opt-in' formule. Ouders geven dus via dit document al dan niet toestemming aan de school om foto's te nemen en verspreiden van hun kind.

Wil je meer weten over het portretrecht? Surf dan even naar mediawijs.be of bekijk onze affiche en video rond portretrecht op school!

AVG @school 7 stappen

Elke (onderwijs)instelling die een gegevensverwerking opzet, moet vanaf het allereerste concept die data afschermen.

Ook in het onderwijs moeten de schooldirectie en leerkrachten de privacy van elke leerling beschermen en dus aan de nieuwe privacywet voldoen. Maar hoe doe je dit? En waarop moet je letten als school? Volg deze 7 stappen:

22 *Nr 1 Informeer en sensibiliseer*

Organiseer één of meerdere bewustmakingsmomenten (in klas, op de ouderraad, personeelsvergaderingen ...), zodanig dat iedereen op school op de hoogte is van de nieuwe regelgeving.

Opgelet ! Pas ook eigen reglementen of beleidsdocumenten op school aan, vb. het schoolreglement, het communicatie- en/of mediabeleid.

Nr 2 Verantwoordelijke aanduiden

Deze persoon zorgt er mee voor dat de school als organisatie voldoet aan de nieuwe regelgeving.

* Voor gemeentelijk/provinciaal onderwijs neemt de informatieveiligheidsconsulent of DPO (Data Protection Officer) van de gemeente/provincie deze taak op zich.

Nr 3 Modelregister gebruiken

De onderwijsverstrekkers hebben samen een elektronisch modelregister van verwerkingsactiviteiten voor onderwijsinstellingen gemaakt. Als je als school gebruik maakt van dit model, hoef je enkel nog de specifieke eigen gegevensverwerkingen toe te voegen.

Opgelet ! Stel volgende vragen als school:

- Welke persoonsgegevens verwerken we?
- Waarvoor gebruiken we deze?
- Waar en hoelang bewaren we deze gegevens?
- Wie heeft toegang en op welke manier?
- Met welke internen en externen delen we dit?

Nr 4 Check overeenkomst partners

Sommige scholen doen een beroep op externe partijen, zoals bepaalde softwareleveranciers, apps en websites, die persoonsgegevens van de leerlingen bijhouden. Deze contracten moeten scholen conform de nieuwe privacywet herzien.

Wist je dat? Leveranciers kunnen intekenen op de intentieverklaring 'privacy in onderwijsmiddelen'. Daarmee engageren ze zichzelf om te voldoen aan de nieuwe regelgeving.

Nr 5 Toestemming vragen

Met het modelregister van verwerkingsactiviteiten kan een school controleren of ze extra toestemming van leerlingen of ouders nodig hebben.

Checklist voor het vragen van toestemming:

- Gebruik klare taal en geen kleine letters.
- Vermeld waarom je de persoonsgegevens gebruikt en wat ermee zal gebeuren.
- Vermeld hoe anderen de persoonsgegevens kunnen raadplegen of wijzigen.
- Vermeld ook het recht om vergeten te worden. In sommige gevallen, mag/kan je de informatie van een persoon niet verwijderen omdat het wettelijk niet mag (zie uitzonderingen op p 9). Neem dit ook op in je tekst.
- Er moet sprake zijn van een actieve handeling, het vakje mag m.a.w. niet automatisch aangevinkt staan.
- Als de toestemming niet wordt gegeven, mag het geen negatieve gevolgen hebben voor de betrokkene.

Nr 6 Beveiliging ICT-infrastructuur

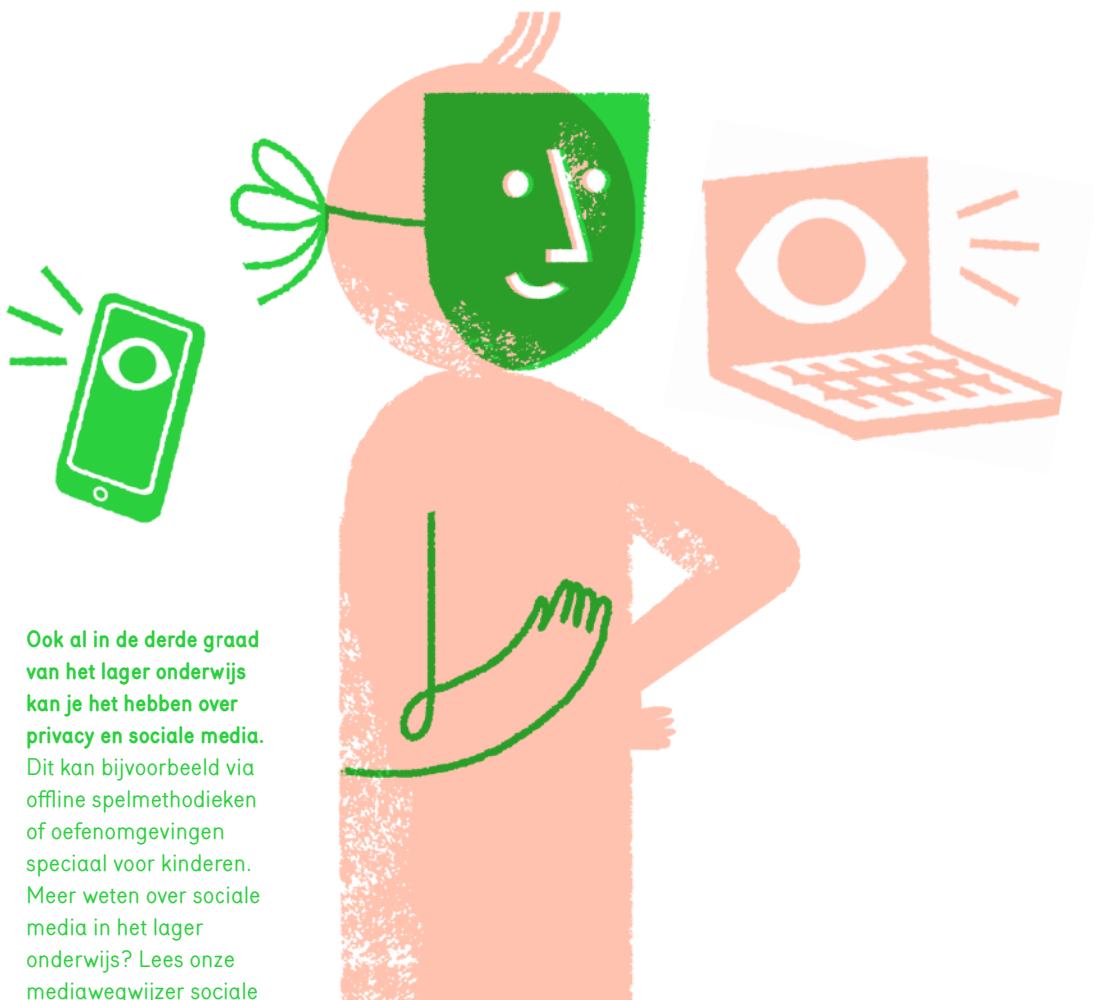
De plaats of ruimtes waar de persoonsgegevens van de leerlingen zich bevinden, moeten afgesloten kunnen worden, zowel fysiek als digitaal.

Nr 7 Inbreuk melden

Als persoonsgegevens (dreigen) openbaar (te) worden gemaakt, verloren (te) gaan, vernietigd of gewijzigd (te) worden, dan moet dit gemeld worden aan je DPO die binnen de 72 uur de Gegevensbeschermingsautoriteit moet verwittigen. Meld dit ook aan de betrokkenen bij een hoog risico voor de rechten en de vrijheden. Voorzie hiervoor een interne procedure.

Bron: In 7 stappen naar gegevensbescherming in het onderwijs is een brochure waarin staat hoe je als onderwijsinstelling kan voldoen aan de nieuwe AVG privacywet. Meer weten? www.ikbeslis.be/ouders-leerkrachten

Ook al in de derde graad van het lager onderwijs kan je het hebben over privacy en sociale media. Dit kan bijvoorbeeld via offline spelmethodieken of oefenomgevingen speciaal voor kinderen. Meer weten over sociale media in het lager onderwijs? Lees onze mediawegwijzer sociale media op school.

Privacywijs in de klas

Nr 1 Maak leerlingen bewust

- Bespreek: wat is volgens jongeren privacy? Wat vinden ze belangrijk en wat niet?
- Laat hen hun cookiespoor visualiseren zodat ze zicht krijgen op welke data ze doorgeven aan derden. Gebruik hiervoor Firefox-add-on Lightbeam.
- Google jezelf. Geef mee dat ze af en toe eens nakijken wat ze online over zichzelf kunnen terugvinden.

Nr 2 Leer hen gegevens af te schermen

- Bespreek: Wie wil je online zijn? En wat wil je tonen aan je persoonlijk netwerk? Deel je alles met iedereen of gebruik je verschillende groepen?
- Laat leerlingen regelmatig de privacyinstellingen van de verschillende sociale media die ze gebruiken checken.

Nr 3 Extra tips

- Up to date handleidingen om de privacyinstellingen aan te passen vind je op www.mijnonlineidentiteit.nl.
- Bekijk de Digitale Zelfverdedigingsgids op De Correspondent met video's en tips. Ze tonen hoe je in 30 minuten je privacy kan beschermen.
- Ga samen met je leerlingen op zoek naar de gebruiksvoorwaarden en privacyverklaringen van enkele populaire websites, zodanig dat leerlingen leren waar ze deze kunnen vinden en kunnen nagaan wat de bedrijven met hun persoonsgegevens doen.

Lespakket nieuwe privacywet van A tot Z

Deze lesvoorbereiding voor secundair onderwijs werd ontwikkeld door 'ik beslis', het jongerenplatform van de Gegevensbeschermingsautoriteit en Mediawijs. Aan de hand van dit pakket worden de leerlingen bewust gemaakt over wat ze allemaal delen over zichzelf en anderen. Er zit ook een gratis klasboekje en affiche bij. Het pakket bekijken? www.ikbeslis.be/ouders-leerkrachten/lesmateriaal

Lespakket recht op afbeelding

Een kant en klaar lespakket voor 2e en 3e graad secundair onderwijs over het Recht op afbeelding uitgewerkt door 'ik beslis' en StampMedia. Het pakket bekijken? www.ikbeslis.be/ouders-leerkrachten/lesmateriaal

Folder 'ik beslis'

Deze folder van 'ik beslis' over het recht op afbeelding legt aan de hand van vier concrete cases uit wat de spelregels zijn bij het nemen en verspreiden van beeldmateriaal van personen. De folder bestellen? www.ikbeslis.be/ouders-leerkrachten/lesmateriaal

Educatief spelelement 'Wie wordt geflitst'

Via eenvoudige buttons wordt de basis van het recht op afbeelding meteen in de praktijk toegepast. Je kan de buttonstickers (tot 100 personen) gratis bestellen. Let op: dit educatief spelelement is niet bedoeld als een spel op zichzelf, maar als ondersteuning tijdens een les of een klasuitstap over het recht op afbeelding. Bestellen van buttons? www.ikbeslis.be/ouders-leerkrachten/lesmateriaal

Affiche auteurs- en portretrecht

Deze affiche van Mediawijs i.s.m. Eva Lievens (UGent) gaat over welke afbeeldingen, muziek, foto's, teksten, etc. je van anderen wel en niet mag gebruiken in het onderwijs. Meer weten? www.mediawijs.be/tools/auteursrecht-help-affiche

Lespakket Net op 't net

Lespakket voor de 3e graad basisonderwijs. Gaat in op de vragen die kinderen zouden moeten stellen als ze online gaan. Het lespakket bestaat uit een inleidende les over privacy, een toneelstuk en twee verwerkende lessen over privacy bij activiteiten online. Het pakket bekijken? www.ikbeslis.be/ouders-leerkrachten/lesmateriaal

Master F.I.N.D

Een educatief online spel van Child Focus om jongeren bewust te maken van het belang van hun privacy op het internet. De doelgroep zijn jongeren tussen twaalf en zestien jaar, een aantal jongeren werd nauw bij de creatie van het spel betrokken. Zelf spelen? www.clicksafe.be van Child Focus, op Google Play, in de app store van iTunes en op Facebook.

Lespakket Jongeren Online

Dit lespakket is ontwikkeld door het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen voor jongeren van 12 tot 16 jaar om hen meer bewust te maken van wat contactrisico's zoals privacy zijn en om hen hier in te helpen. Ook cyberpesten en sexting komen aan bod. Het pakket downloaden? www.hig.be/sites/default/files/publicaties/jongeren_online_lespakket_1.pdf

Affiche stappenplan privacy op sociale media

Deze affiche is een stappenplan om als individu je privacy te beschermen op sociale media. Er staan allerlei opdrachten in die je helpen nagaan wat je vrijgeeft op sociale media. Bovendien worden er tips gegeven om je privacy beter te beschermen. Het stappenplan bekijken? www.mediawijs.be/tools/stappenplan-privacy

Boek (w)onderwijs media

Dit boek van Mediawijs biedt een stappenplan voor het uitwerken van een mediawijs beleid op school. Bovendien bevat het de nodige onderwijskaders en een mediawijs competentiemodel om dit plan aan op te hangen. Je vindt er per mediawijs (sub)thema ook achtergrondinformatie, inspirerende getuigenissen, tools en organisaties die je verder helpen. www.politeia.be

iRespect

Pedagogische tool over online privacy voor de laatste graad lager onderwijs en 10-14 jarigen in het buitengewoon onderwijs. De videotool met pedagogische fiches bestaat uit tien lessen, telkens gebaseerd op een video met een situatieschets en drie (of vier) mogelijke oplossingen. Download het pakket www.childfocus.be/sites/default/files/irespect.pdf

Lespakket risico's op sociale netwerksites

Het lespakket van UGent - Onderwijskunde bestaat uit 3 onderdelen met telkens een leraar- en leerlingenbundel. De lessen gaan over risico's op sociale media zoals privacyverlies, reclame en cyberpesten. Het pakket bekijken? www.mediawijs.be/tools/lespakket-ricosociale-netwerksites

Interessante websites

www.ikbeslis.be

Een website vol tips & tricks over hoe je je privacy (nog) beter kan beschermen voor jongeren, ouders en leerkrachten.

www.gegevensbeschermingsautoriteit.be

Alles over privacywetgeving en normering, met een rubriek specifiek over de nieuwe privacywet. Hier kan je ook terecht voor advies, meldingen, aangiftes of het aanvragen van een machtiging.

www.anthologieprivacy.be/nl

Een historisch overzicht van documenten over de bescherming van privacy en persoonsgegevens van bij het begin van de jaren zeventig tot 1998.

www.mijnonlineidentiteit.nl

Op deze webiste kan je terecht voor heel wat praktische tips over hoe je bv. je privacyinstellingen kan aanpassen.

www.veilig-wachtwoord.be/nl

Is je wachtwoord veilig? Op deze website van Child Focus kan je nagaan of je wachtwoord veilig is.

www.childfocus.be

Onder de rubriek preventie vind je vormingen en educatieve tools over veilig internetten.

www.veiligonline.be

Deze website van de Gezinsbond en Child Focus geeft informatie over vijf online thema's waaronder online seksualiteit voor ouders.

www.clicksafe.be of bel 116.000

Deze "Hulplijn voor een veilig internet" is bedoeld om je vragen over veilig en verantwoord internetten te beantwoorden en om je te helpen indien je online problemen hebt.

www.safeonweb.be/nl/home

Heb je vragen over veilig internet? Op safeonweb.be kan je terecht voor heel wat tips. Doe zeker ook eens de phishingtest.

https://privacy.ketnet.be

Op deze website van Ketnet ontdek je heel wat tips over hoe je slim op het internet kan surfen.

Wie zijn wij

Mediawijs is het Vlaams Kenniscentrum Digitale en Mediawijsheid van de Vlaamse overheid en imec vzw. Mediawijs inspireert, informeert en stimuleert bewust, actief en creatief mediagebruik.

Vind ons online

Bezoek onze site mediawijs.be! Maak je persoonlijk profiel aan om tools te downloaden, schrijf je in op onze nieuwsbrief en volg ons op Twitter (@MediaWijsBe) en Facebook (Mediawijs).

MediaNest

MediaNest is een online platform voor ouders over media-opvoeding. Ouders kunnen er terecht met vragen over het mediagebruik van hun kinderen van 0 tot en met 18 jaar. MediaNest vertrekt van een positieve invalshoek op media en opvoeding, met de nodige aandacht voor de risico's.
www.medianest.be

Mediacoach

Mediacoach is een opleiding voor professionals die mediawijsheid willen integreren in hun organisatie. De focus ligt op theorie, inspirerende voorbeelden en uitwisseling rond mediawijsheid. De deelnemers realiseren een concreet project in hun organisatie en ontvangen een competentiedocument na afloop.
www.mediacoach.be

Colofon

Werken mee aan dit magazine

Rob Heyman (imec – SMIT – VUB)
Ralf De Wolf (imec – MICT – UGent)
Caroline De Geest (Gegevensbeschermingsautoriteit)

Eindredactie

Sanne Hermans, Elke Boudry, Karen Linten
Hadewijch Vanwynsberghe (Mediawijs)

Grafisch ontwerp Elvire Delanote

Illustraties Charlotte Dumortier

Verantwoordelijke uitgever

v.u. imec vzw, Kapeldreef 75, 3001 Leuven
Contact: Andy Demeulenaere, Mediawijs,
BeCentral, Kantersteen 10-12, 1000 Brussel
info@mediawijs.be

Deze Mediawegwijzer valt onder de Creative
Commons-licentie: Naamsvermelding-
NietCommercieel-GeenAfgeleideWerken

© 2019

Een publicatie van imec vzw – Mediawijs,
het Vlaams Kenniscentrum Digitale en Mediawijsheid.

Wettelijk depotnummer

D/2019/13.815/7

Meer info over Privacy?
www.mediawijs.be

Medegefinancierd door de Europese Unie
De financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen

In deze publicatie wordt slechts de mening van de auteur weergegeven.
De Europese Unie is niet aansprakelijk voor het gebruik dat eventueel
wordt gemaakt van de informatie in deze publicatie.

